

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

Тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народними депутатами України Железняком Я. І. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 14028 від 10.09.2025)

Комітет на засіданні 15 вересня 2025 року (протокол № 241), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 11 вересня 2025 року (електронна картка документа (1995540), розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народними депутатами України Железняком Я. І. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 14028 від 10.09.2025), на відповідність оформлення та реєстрації вимогам закону, Регламенту Верховної Ради України та прийнятим відповідно до них нормативно-правовим актам.

Комітет зазначив, що відповідно до положень частин другої та четвертої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», тимчасова слідча комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніш як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу,

а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення. Термін звіту тимчасової слідчої комісії визначається Верховною Радою України у постанові про утворення відповідної комісії.

Верховна Рада України заслуховує звіт про діяльність тимчасової слідчої комісії в будь-який час не пізніше встановленого терміну для її діяльності або на вимогу тимчасової слідчої комісії раніше цього терміну, але не більше двох разів за весь термін її діяльності (частина сьома статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Вимоги до висновків щодо роботи тимчасової слідчої комісії, особливості надання тимчасовою слідчою комісією звіту щодо її роботи визначені положеннями статей 21, 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статей 87, 88 Регламенту Верховної Ради України.

Так, результати розслідування тимчасова слідча комісія викладає в звіті, який повинен містити висновки і пропозиції про факти й обставини, які стали підставами для проведення розслідування; відомості чи обставини, встановлені тимчасовою слідчою комісією, і докази, якими це підтверджується; відомості чи обставини, що не підтвердилися; факти й обставини, які не були перевірені, із зазначенням причин, з яких перевірка не здійснювалася (частина перша статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина перша статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

Тимчасова слідча комісія при підготовці висновку щодо кожної встановленої обставини проводить голосування. Результати голосування із зазначенням кількості голосів, поданих «за», «проти», «утримався», наводяться у висновку тимчасової слідчої комісії. Висновок вважається ухваленим, якщо за нього проголосувало більше половини членів тимчасової слідчої комісії від її складу, затвердженого Верховною Радою України. Усі висновки тимчасової слідчої комісії оформляються письмово і підписуються головою та секретарем тимчасової слідчої комісії (частина друга статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України»).

У пропозиціях тимчасової слідчої комісії зазначається, яким чином мають бути використані висновки тимчасової слідчої комісії у разі прийняття Верховною Радою України рішення щодо них. Пропозиції тимчасової слідчої комісії викладаються у проекті постанови чи іншого акта Верховної Ради України і вносяться на розгляд Верховної Ради України народними депутатами України – членами тимчасової слідчої комісії (частина третя статті 21 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частина друга статті 88 Регламенту Верховної Ради України).

У статті 22 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», статті 88 Регламенту Верховної Ради України встановлені вимоги до розгляду Верховною Радою України звіту

тимчасової слідчої комісії.

За результатами розгляду висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України може прийняти рішення, зокрема, взяти їх до відома; припинити повноваження тимчасової слідчої комісії, а в разі необхідності вирішити питання щодо, зокрема, направлення матеріалів тимчасової слідчої комісії до Офісу Генерального прокурора для їх вивчення та відповідного реагування; направити висновки тимчасової слідчої комісії для реагування згідно із законом відповідному органу державної влади, іншому державному органу, органу місцевого самоврядування чи посадовій особі; опублікувати висновки тимчасової слідчої комісії у газеті «Голос України» з додержанням вимог закону щодо захисту інформації з обмеженим доступом, у тому числі таємної чи іншої охоронюваної законом інформації.

Комітет зазначив, що 12 березня 2025 року Верховною Радою України було утворено Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України (Постанова Верховної Ради України № 4299-IX) (далі – Тимчасова слідча комісія) та визначено, що строк діяльності Тимчасової слідчої комісії становить один рік з дня її утворення, а також, що звіт про виконану роботу комісії має бути заслуханий не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення, тобто до 12 вересня 2025 року.

Так, 10 вересня 2025 року, за два дні до закінчення шестимісячного строку, народними депутатами України – членами Тимчасової слідчої комісії Железняком Я. І. та іншими (всього 7 підписів) було внесено на розгляд Верховної Ради України проект Постанови Верховної Ради України про «попередній» звіт Тимчасової слідчої комісії (реєстр. № 14028), а також, власне, «попередній» звіт Тимчасової слідчої комісії (далі – Звіт), у додатку до проекту Постанови.

З огляду на це Комітет зауважив, що Тимчасовою слідчою комісією не враховано позицію Комітету, висловлену ним у Роз'ясненні щодо застосування окремих положень Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» (статей 3, 4, 22, 23) та Регламенту Верховної Ради України (статей 85, 86, 87, 88) щодо визначення строку повноважень тимчасових слідчих комісій і тимчасових спеціальних комісій Верховної Ради України від 27 червня 2023 року (протокол № 156), в якому Комітет наголошував на тому, що термін подання звіту тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії про виконану роботу Верховній Раді України охоплюється строком, протягом якого Верховною Радою України має бути заслухано цей звіт. У свою чергу це вимагає від тимчасової слідчої комісії і тимчасової спеціальної комісії під час подання звіту про виконану роботу врахування календарного плану роботи сесії Верховної Ради України, а також особливостей організації роботи Верховної Ради України в умовах дії воєнного стану, з метою забезпечення розгляду Верховною Радою України звіту про

виконану роботу в строк, визначений у постанові Верховної Ради України про утворення відповідної комісії.

1. Щодо змісту проекту Постанови (реєстр. № 14028) Комітет зазначив таке.

1.1. Ініціаторами внесення проекту Постанови використано термін «попередній звіт», проте ані Законом України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», ані Регламентом Верховної Ради України таке визначення не передбачено. Відтак, у назві та тексті проекту Постанови слово «попередній» варто виключити.

1.2. Комітет зазначив, що відповідно до положень частини шостої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» після обговорення на пленарному засіданні Верховної Ради України результатів роботи тимчасової слідчої комісії Верховна Рада України приймає рішення щодо завершення роботи відповідної комісії або доручає їй продовжити роботу і визначає для цього термін наступного звіту.

З огляду на це Комітет зауважив, що всупереч наведеним положенням Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» проект Постанови не містить положень щодо завершення або продовження роботи Тимчасової слідчої комісії.

Враховуючи це, проект Постанови потребує доопрацювання в частині визначення питання щодо завершення або продовження роботи Тимчасової слідчої комісії.

2. Щодо змісту Звіту Комітет зазначив таке.

2.1. На сторінках 14, 17 та 18 Звіту йдеться, зокрема, про те, що:

«...Тимчасова слідча комісія здійснювала щомісячний моніторинг діяльності ... Фонду державного майна України, Державної податкової служби України, та реформ, пов'язаних із ними»;

«Структура моніторингу Фонду державного майна України охоплює:

Кількість об'єктів державної власності, щодо яких прийняте рішення про приватизацію у звітному періоді.

Кількість приватизованих об'єктів державної власності у звітному періоді.

Відсоткове співвідношення між кількістю об'єктів державної власності, щодо яких прийняте рішення про приватизацію, та кількістю приватизованих об'єктів державної власності у звітному періоді.

Підсанкційні активи, які надійшли у власність Фонду державного майна України у звітному періоді, а також повідомити коли запланований їх продаж та в який спосіб.

Про суму коштів, яка надійшла та була перерахована до загального фонду державного бюджету від приватизації державного майна (окремо по звітному періоді)».

З огляду на це, Комітет звернув увагу на пункт 2 Постанови Верховної Ради України про утворення Тимчасової слідчої комісії¹, положеннями якого визначено основні завдання комісії:

«1) розслідування можливих протиправних дій посадових осіб Служби безпеки України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової служби України, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державної служби фінансового моніторингу України, Державної аудиторської служби України та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України;

2) збір інформації щодо технічної допомоги, кредитів (позик), наданих Україні іноземними та міжнародними організаціями з початку повномасштабного вторгнення, аналіз стану виконання взятих Україною у зв'язку з цим зобов'язань».

Комітет зауважив, що серед переліку органів, розслідування можливих протиправних дій посадових осіб яких має здійснювати Тимчасова слідча комісія, відсутній Фонд державного майна України.

Враховуючи це, Комітет наголосив на необхідності Тимчасової слідчої комісії здійснювати свою діяльність відповідно до Конституції України та законів України і проводити розслідування в межах основних завдань, визначених Верховною Радою України.

2.2. Також Комітет зазначив, що згідно з Правилами мовно-стилістичної підготовки законопроектів (Методичні рекомендації) складноскорочені слова і аббревіатури не рекомендується використовувати в законодавчих актах, оскільки скорочені форми слів без зазначення їх повної форми не мають самостійного значення і після закінчення певного періоду можуть стати малознайомими для окремих осіб або втратити своє значення і тлумачитися неточно. З огляду на це, варто уникати надмірного вживання у тексті Звіту аббревіатур.

Окремо Комітет привернув увагу до того, що згідно з положеннями частини п'ятої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», питання про заслуховування звіту, висновків і пропозицій тимчасової слідчої комісії позачергово без голосування включається до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України наступного дня пленарних засідань після дня подання звіту, висновків і пропозицій та розглядається першим на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив експертний висновок на проект

¹ Постанова Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» від 12 березня 2025 року № 4299-ІХ.

Постанови Верховної Ради України «Про попередній звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народними депутатами України Железняком Я. І. та іншими (всього 7 підписів) (реєстр. № 14028 від 10.09.2025), і прийняв рішення направити його Тимчасовій слідчій комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України.

Голова Комітету

С. В. КАЛЬЧЕНКО

